

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. III. De Simonia, Et Ne Quid Pro Spiritvalibvs Exigatur Vel Promittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

IN TIT. II. DE CALUMNIATORIBVS.

SUMMARI A.

1. Calumniator falsò quem accusans qualiter puniendus.

2. Et quid si dubitetur, dolo an errore id fecerit?

3. Quia si prauaricetur, aut tergiversetur?

Qui proximam accusando calumniatur, id est, qui per dolum falsa crimina objicit, graviter peccat, quia famam ejus cuius pretio anteponendam apud homines ut plurimum credulos lædit. Proinde sacri Canones calumniam vehementer puniunt; & quidem ordinariè similitudine supplicii seu pœnæ talionis, sed in ejus locum jam ferè arbitraria Judicis successit; cujus fortè pœnæ si calumniator non sit capax, alia & æquè gravis infligitur. Et proinde in *cap. hoc tit* Subdiaconus ille, qui falsò accusaverat Diaconum, cum debuisset eam pœnam luere, id est, honore & ordine privari, si Diaconus fuisset, privatur in primis officio Subdiaconatus, ac deinde verberibus exceptus mittitur in exilium.

2. Et hæc quidem ita se habent, si jam verè constet, quòd dolo malo quempiam accusaverit. Sed si dubium sit, num dolo, an errore id fecerit, certè non statim accusator, qui crimen non probat, pro calumniatore est habendus: quid enim, si rumore aut testium assertionem id fecerit? quid si necessitate officii Fiscus vel Promotor quempiam

detulerit? Officium itaque Judicis erit, diligenter veritatem inquirere, num accusator calumniatus sit, nec ne, *l. 1. §. calumniatorem D. Ad Senatusc. Turpil.* Quòd si negotium id requirat, accusatori injunget canonicam purgationem: in qua si deficiat, id est, si requisitus probare non poterit animum calumniandi sibi defuisse, pœnam pro qualitate infliget. Et quidem si Clericus sit, præsertim qui Prælatum suum accusavit, tantisper beneficium illud privabit, & ab officio suspendet, donec se ipsum purgaverit, *c. 2. hoc tit.*

Nec solum si accusator calumniatur, sed etiam, si prauaricatorem agat, id est, si nunc ad hanc nunc ad illam partem medià collusione sese inflectat, aut etiam si tergiversetur, id est, si velut terga vertens Judicium criminale deserere velit, puniendus est, eò quòd inter sit Reipubl. ut illud ex fide ad exitum deducatur, *can. Si quem §. notandum 11. quasi 3.* Aliud sanè erit, si non solemniter accusatio facta sit, sed tantummodò eorum Judicis alicujus crimina quispiam sive verbo sive scripto proposuit; is enim ab accusatione potest desistere. Sed quoniam per hujusmodi minas ac propositionem periclitatur etiam fama proximi subinde in tantum, ut locus detur inquisitioni, non omnino impune illud feret, sed perpetuum ipsi imponetur silentium, *text. est elegans in c. Licet in beato 14. sup. tit. prox.*

IN TIT. III. DE SIMONIA, ET NE QUID PRO SPIRITUALIBVS EXIGATUR VEL PROMITTATUR.

Canis. in Summa lib. III. tit. XIV.

SUMMARI A.

1. Ratio ordinis & Simonia gravitas.

2. Simonia quid.

3. Alia est juri divini, alia positiui.

4. Alia interior, quadam exterior.

5. Simonia conventionalis.

6. Simonia confidentia.

7. Simonia realis, præter peccati, obligat ad restitutionem.

8. Simonia cur deficiatur per voluntatem.

9. Eamque pravam.

10. Studiosam.

11. Verbo emendi & vendendi quòd his veniat.

12. Quid nomine rei spiritualis.

13. Qualiter licitè quid recipiatur pro Missarum celebratione, sepultura, &c.

14. Quæ dicantur annexa spiritualibus.

15. Cur in his locum habeat Simonia.

16. Ad accusationem hujus criminis qui admittantur.

17. Pœna Simoniacorum.

Altera parte hujus libri materiam criminalis iudicii, id est, ipsa crimina pertractat, eo ordine, ut tam Clero quàm Laicis communia præmittat. Quæ cum & ipsa in duplici sint genere, primum de illis agit, quæ contra proximum. Tale autem est vitium Simonia tam sordidum & enorme, ut asserente id Pont. in *c. Per suas 23. h. t.* ad ipsius comparationem cætera quæ pro nibilo reputentur: ita ut mirum non sit, si huic vitio principem locum attribuat, quod eo ipso,

ipso; quo vel Deo, vel Ecclesie, vel religioni contumeliam infert, adeo saltem sit incurabile, ut semper post se cicatricem relinquere debeat. Sed quoniam per omnes juris partes admodum late se diffundit, brevem ipsius descriptionem ponemus, ut circa illam præcipuos articulos explicemus.

² Est itaque Simonia prava ac studiosa voluntas emendi vel vendendi rem spiritualem, vel ipsi annexam.

³ Porro ad definitum quod attinet, ut cæteras ejus divisiones omittamus, veluti quod aliam Simoniam dicant esse juris divini, quæ divinæ constitutioni repugnat, & potissimum in rebus merè spiritualibus versatur, veluti dum Simon Magus, qui huic vitio nomen dedit, gratiam Spiritus sancti oblato pretio affectabat; aliam verò juris positivi, quæ in rebus mixtis ac rei spirituali annexis locum habet, c. *Consulere* 38. h. t. ubi condemnatur hoc crimine, qui quancumque administrationem rerum Ecclesiasticarum emit aut vendit, in quibus tamen plus, ut apparet, rei temporalis quam spiritualis versatur, & quam non minus laicus quam Ecclesiasticus, si rei naturam respicias, subire posset: * præcipua divisio est, quod quædam Simonia sit interior, quæ & mentalis vocatur, quædam exterior, quæ subdividitur in conventionalem & realem.

⁵ Mentalem illam vocant, quæ ita in animo delitescit, ut actu exteriori se non prodatur: veluti si collator beneficium conferat eâ spe & animo, ut munus accipiat; aut etiam si actum conjunctum habeat, ille tamen per se laudabilis sit aut certè adiphorus & indifferens. Cujus rei præclarum habemus exemplum in c. *Tua nos* 34. h. t. ubi consultus Pontifex, cum laudasset factum illius, qui bona sua dederat Ecclesie, ac deinde loco præbendæ eadem retinens sine ullo pacto aut prævia conditione admissus fuerat in Canonicum, hæc verba subjungit: *Quia nobis datum est de manifestis tantummodo judicare, si tamen is, qui talem donationem facit, ad intentionem ducatur, ut per temporalia bona, quæ offert, spiritualia valeat adipisci, & Clerici, qui eum in fratrem admittunt, non essent eum, nisi commoda temporalia perciperent, admissuri, sine dubio tam illo quàm isti apud districtum iudicem (qui servator est covarium, & cognitor secretorum) culpabiles judicantur, id est, in foro animæ sunt simoniaci, quos nos hic vocamus mentales. Qui scè an teneantur ad restitutionem acceptorum, sicuti tenetur mentalis usurarius, de quo agit Pont. in cap. *Consuluit inf. De usuris*, late disputat contra alios Mart. Navarr. in *Enchi-**

ratio c. 23. nu. 101. pro parte negante accipiens cap. ult. h. t. ubi non restituitur, quod sine prævio quidem pacto, sed tamen præcedente affectu datum erat pro ingressu Religionis.

Simonia conventionalis est, quando sit pactum seu conventio, ut alter de temporale, alter spirituale præstet; idque vel tacitè, nimirum signis & nutibus, vel expressè, id est, verbo seu scripto, cum taciti & expressi eadem sit virtus: veluti in c. *Cum essent* 12. h. t. ubi cum miles Ecclesiam promississet, in qua jus præsentandi habebat, alteri eâ lege, ut laborem & industriam, quæ pretio sunt æstimabilia, in expediendis negotiis præstaret, talem contractum Pontifex declaravit simoniacum: item in c. *Cum pridem* 4. sup. De pact. ubi Religiosi subortâ lite pro beneficio certum nummum promiserant cuidam Petro, ut liti mortæ renuntiaret.

⁷ Ad hæc speciem, quæ peior est priori, reducitur Simonia ut vocant, confidentiæ, ut dum quispiam alteri resignat beneficium eâ conditione, ut consanguineo vel nepoti, ubi maturæ ætatis vel idoneus fuerit, partem proventuum præstet.

⁸ Cæterum hæc simonia tantisper manet conventionalis, quamdiu illicitæ promissiones utrimque non implentur; quod ubi factum est, sive pro toto sive pro parte, mutato nomine & formâ efficitur Simonia realis, quæ præterquam quod animam mortaliter lædat, ut mentalis, d. c. *Tua nos*, & exterius puniatur, uti conventionalis, d. c. *Cum essent*, ubi super promissa Ecclesia silentium imponitur, obstringit etiam mercatores suos ad restitutionem, text. est in c. *De hoc autem* 11. in fine h. t. Et proinde si quæ fiat beneficii collatio per simoniam realem, si qua præsentatio, electio, vel confirmatio, ipso iure est nulla, & per consequens ramille, qui contulit, præsentavit, elegit, vel confirmavit, quod acceptum est tenetur restituere, d. c. 11. ubi Regibus etiam & Principibus hæc necessitas imponitur: teneturque qui beneficium seu dignitatem quocumque tandem tituli colore adeptus est, fructus omnes, quos percepit, redde-
⁹ re, utpote quos suos non fecit, nec facere potuit, iuxta decisionem in *Extravag. communib. c. Cum de-
restabile*. Hæc obiter de definito ac eius latitudine: restat nunc, ut definitionem per partes explicemus.

Voluntas. Non quod vitium illud propriè sit voluntas, seu naturalis potentia, sed quod à voluntate dependeat, tamquam effectus à sua causa, iuxta illud Jurisc. Animus & propositum delicta distinguunt. Glossator itaque in summa sive in

exordio causæ. qu. 1. dum hanc descriptionem tradit, a scriptoribus nostris postmodum receptam, veluti continens posuit pro contento, & causam pro effectu; ut sensus sit, Simonia est delictum voluntatis.

10 *Prava*. Quam depravatam reddat voluntatem hoc vitium, vel ex eo satis patet, quod, uti passim in hoc Tit. videre est, sacri Canones tam diris nomenclaturis utantur, ut Simoniam nunc *pestem* & *leprosum* vocent, nunc *rabiem* & *scelus detestabile*, nunc *labem* & *morbum pestiferum*, nunc *pravitatem* & *excessum execrabilem*; per hoc significantes, quantâ injuriâ afficiat Deum, & ejusdem religionem, qui rem spiritualement in finitâ modis præstantiorem caduco prærio comparat.

11 *Studiosa*. Id est, deliberata, quod Simonia sit vitium, & quidem, uti jam patuit, tam detestabile. Jam verò levis dispositio seu cogitatio, cui animus non affigitur, non reddit hominem simoniacum ac mortis obnoxium.

12 *Emendati & vendendi* Emptionis & venditionis verbo idem contractus designatur, qui ex parte accipientis vocatur emptio, ex parte rem tradentis venditio, per quem propriè hoc agitur, ut rei tradendæ dominium in accipientem transferatur, dato vicissim pretio. Sed hoc loco pro subjecta materia paulò latius ista sumuntur, ut non solum emere & vendere ille dicatur, qui pro re pecuniâ numerat, sed etiam qui dat vel accipit aliam quancumque rem pecuniâ seu pretio æstimabilem. Hinc ille, qui præstat homagium seu juramentum fidelitatis, vel etiam qui principaliter obsequitur & inservit alicui, ut ab eo beneficium consequatur, huic vitio erit obnoxius, d. cap. *Cum essent* & cap. *Ex diligenti* 7 hoc sit. Si quis, inquam, principaliter; nam si non principali, sed causa tantummodò, ut vocant, impulsiva seu secundaria (id est, sine qua quidem actus non fieret, sed tamen aliam sibi adjunctam habet, ob quam potissimum perficitur) inductus, id faciat, veluti si præcipuè inserviat, ut victum lucretur, etiam si secundariò speret beneficium, non erit obnoxius, *Gloss in d. cap. Cum essent* & in cap. *Cum ad nostram* 37. sup. *De elect.* Sic & *Gloss in simili ad cap. 1. De Clericis non resid.* 6. ait, peccare quidem illos, qui mane surgunt, & cantant preces pro distributionibus quotidianis; non autem illos, qui surgunt principaliter, ut Deo serviant, etiam si secundariò intendant lucrari distributiones. Sed & Pontifex in can. *Si officia* 59. dist. can. *Quid proderit* 61. dist. & in can. *Conjunct* 74. dist. definiit, licitum esse Ecclē-

siasticis primariò servire Deo, & secundariò spem concipere, ut per hoc promoveantur ad dignitatem Ecclesiæ. Sic nec ille peccat, qui pecuniâ dat Sacerdoti, ut vel preces dicat, vel rem divinam faciat, si det primariò ob ipsius sustentationem, etiam si secundariò spirituale adjuvamentum exspectet. Pari ratione possessorem beneficii excusant, qui, suboralite, pro redimenda, ut loquuntur, vexa dat rem temporalem, *text. est in cap. Dilatus* 28 hoc sit. & ibi elegans *Gloss ad V. restituere*, eo quod hujusmodi datio non referatur, saltem referri non debeat, ad acquisitionem pacificæ possessionis, quamvis illa causa sit, ut vocant, sine qua non; sed ad hoc, ut vel amicitiam vexantis acquirat, vel scandalū cesset, vel similis causa proxima & immediata habeatur. Quinimò quamvis nec pecuniâ det vel accipiat, nec rem pecuniâ æstimabilem; si tamen præstet aliquod principium, sive causam aliquam principalem, qua mediantē res spirituales contra juris prohibitionem, seu jure id non permittente, acquiritur, simoniacus erit, saltem juris positivi: veluti si affectu ut loquuntur, carnalitatē beneficium quis resignet in favorem consanguinei, idque vel seorsum, vel via permutationis, in consulto superiore, sine cuius licentia vix tractare licet, tantum abest, ut pertractare, cap. *Quasitum* sup. *De rerum permutat.* Quamvis enim nec pretium, nec quicquam pretio æstimabile hic invenit, & sic propriè nec emptio nec venditio, ipsa tamen resignatio, prohibente canone facta, est principium & causa primaria, per quam studet, ut amicus vel tertius, cum quo permutat beneficium, spirituale acquirat, cui ob id præstando causam, illud quodammodò censetur vendere. Et hæc necessario sic sunt accipienda, ut descriptio ad æquata reddatur suo descripto, juxta l. 1. *D. De furtis*.

Rem spiritualement. Quæ est proximum objectum¹⁾ hujus delicti. Et proinde si quis pro re quapiam etiam incorporea, sed non spirituali, veluti pro laico Magistratu gerendo, det vel accipiat pecuniâ, licet in aliud crimen, nempe ambitus, incidat, uti videre est in *D. & C. Ad L. lul. de ambitu*, simoniacus tamen non erit. Uti nec ille, vitiosus quidem, qui pro industria & consilio, scientiarum effectu, stipendia petit. Nam quamvis interdum spiritus, & proinde spirituale, generaliori significatione omne incorporeum comprehendat, hic tamen peculiari quadam ratione res spirituales vocatur, quæ vel à Deo ad ani-

ma salutem supernaturaliter est concessa, vel ab Ecclesia virtute potestatis ipsi naturaliter concessa est instituta. Prioris generis sunt dona Spiritus Sancti, Sacramenta, potestas clavium: posterioris vero, consecrationes, benedictiones personarum ac aliarum rerum; breviter quæcumque per Ecclesiam saltem eum insigni spiritualitatis nota reperuntur instituta, ut Sacramentorum administrationi subserviant, eamque reddant vel magis cultam, vel faciliorem. Proinde statim simoniacus erit, si quis pretium det vel exigat pro conferendis Ordinibus, pro christumate vel oleo sancto, pro benedictionibus nubentium vel exequiis mortuorum, *cap. 1. cap. Ea qua re, & cap. Suam nobis 29, hoc tit.* item pro ingressu Religionis, beneficiorum collatione, excommunicationis absolutione, & Abbatis vel Episcopi consecratione, *cap. Non satis 8, cap. Cum in Ecclesia 9, c. Ad aures 4, h. t.*

14 Quid ergo videmus, dicit aliquis, quod indices ministri Ecclesie pro Missarum celebratione, mortuorum sepultura, ac similibus actibus mercedem accipiant, vel etiam jure quodammodo perant. Certè id nullo modo licitum est, ut merces detur vel recipiatur pro ipsis Sacramentis, vel etiam labore spirituali, qui quod necessarium concomitetur, interius appellari solet. Et proinde si quid detur vel recipiatur, id referri debet ad laborem antecedentem seu externum, veluti si Sacerdos diu expectare debeat, aut procul proficisci. Nam quod ejusmodi labor (sine quo actus spiritualis naturam suam perfici potest) pretio sit æstimabilis, patet ex *cap. Cum sit Romana 10, hoc tit.* Ubi Episcopus dum visitat Ecclesias, non quidem pro actu visitationis, sed pro itineris labore, procuracionem, id est honestam tractationem licitè exigit: vel referri debet ad eleemosynam ac liberalem donantis animam, ubi pactum non intercessit. *c. Et si quaestiones 18, hoc tit.* vel denique ad laudabilem consuetudinem, id est ad eam, qua traxit originem à pietate populi sponte jam olim affuerit: & citra exactiorem per modum stipendii, eleemosynæ, vel oblationis aliquid vicissim dare, *c. Ad Apostolicam 42, h. tit.* ubi Pontifex populum cogit ad observationem hujusmodi laudabilis consuetudinis. Qui sit ergo, quod in *d. cap. Non satis 8, h. t.* asseritur, nullam consuetudinem posse introduci, ut pro actu spirituali, velut mortuorum exequiis, quicquam exigatur? Verum *cap. illud loquitur de prava consuetudine, quæ non à pietate populi, sed à cupiditate mini-*

strorum ac severa exactiōe procedit. Panorm. *ad d. c. Suam nobis h. t.*

Vel ipsi annexam Dividunt hic sese opiniones Interpretum. Sunt enim qui per spiritualia præcisè intelligunt ea, quæ Deus supernaturaliter donat vel instituit. Cætera vero omnia, quæ ab Ecclesiastica potestate sunt, rebus spiritualibus annexa esse volunt: eaque subdividunt, dum alia dicunt esse annexa consequenter seu dependenter, hoc est quæ præter baptismatis characterem seu Christianismum in futuro possessore aliud spirituale requirunt, ut beneficium Ecclesiasticum, susceptionem tonsuræ, item consecrationem & benedictionem, actusque similes, qui non nisi ab illis, qui sacris sunt initiati, exercentur. Sed magis recipitur ipsorum opinio, qui & hæc ipsa simpliciter inter res spirituales ponunt. Quamvis enim, ut illa primi generis, mere spiritualia non sint, sed pleraque mixta, idque vel propter laborem necessarium connexum, vel propter rem mere temporalem, ut videre est in beneficiis, quæ ex titulo spirituali & præbenda seu fructibus percipiendis veluti composita quedam sunt: spirituale tamen in ipsis tam insigne est, & ita prævalet, ut nec à laicis haberi possint, *cap. Causam 7, sup. De prescriptionib. nec distrahi, aut sine Pontificis auctoritate dimitti, totè in VI. Eccles. beneficia sine deminut.* qui quamvis pro pecunia non solet beneficia conferre, multa tamen facit, nunc dividendo, nunc partes detrahendo, ad pios sæpè usus; quæ si quis inferior faceret, utpote facultatem dispensandi super jure positivo non habens, magis periculis sese exponeret. Illa igitur propriè & magis distinctè dicemus *Spiritualibus annexa*, quæ tantum antecedenter sunt talia, hoc est, quæ conceduntur & habentur etiam ab hominibus tantum modò Christianis non consecratis, *c. De jure 16, sup. De jure patronat. c. Quando 3, & ibi eleganter Glos. ad V. connexa sup. De jure.* veluti jus patronatus per modum remunerationis, ut animentur, laicis concessum, item jus sepultura, vice dominatus, oeconomia seu rerum Ecclesie quamvis temporalium administratio, *cap. Consulare 38, h. tit.* Rursus calices sacri, ornamenta & vestes religiosæ, cum similibus, quæ & ipsa pleraque mixta sunt; sic tamen, ut spiritualitatis notam obscuriorem habeant, & in ipsis prævaleat ipsum temporale. Ita ut mirum non sit, si calices, ornamenta & vestes subinde distrabantur, servatis solemnitatibus & formâ, quæ præscribuntur *in tit. De rebus Eccles. non alienand.* Sicuti & ipsum jus

jes patronatus, non quidem seorsim, cum inconueniens sit, ut ait textus, vendi jus patronatus, quod spirituali annexum, in *d. cap. De iure*; sed saltem cum universitate honorum, *c. Cum saeculum 13, & cap. Ex literis 7, sup. De iure patron.* Quamquam in hac ipsa venditione sedulo cavendum sit, ne ob adjunctum spirituale, seu præviam consecrationem natura sua pretio non æstimabilem, res ipsa pluri æstimetur.

16 Sed si hæc tam remote & leviter cohæreant spiritualibus, qui sit, dicet aliquis, quod in illis habeat locum Simonia? Hoc ita placuit Ecclesie, ut omnem occasionem & ansam turpis lucri præriperet illis, qui tantummodò tractant res spiritualibus tantum connexas. Quinimò si ad omnem prætextum Simonie conditor canonis simul & semel amovendum, novo edicto statuat, ne vel spontanea quidem munera hætenus licita, *d. cap. Et si questiones 18, hoc tit.* pro ordinatione aut beneficii collatione posse recipi dubium non est, quin transgressio statuti saltem juris positivi efficeret simoniacum.

17 His breviter positis, unum restat, ut videamus, quia vitium hoc tam enorme est, quam variis pœnis sacri Canonis illud prosequantur; admittentes ad illius accusationem quemlibet Christianum, etiam meretrices, servos & criminolos aliàs non audiendos, *c. Si dominus 3, c. Tanta est labe 7, hoc tit.* dummodò non sint inimici aut conspiratores, qui non zelo iustitiæ, sed typo

malitiæ præsumuntur accusare, *c. Licet Heli 31, & c. seq. h. tit.*

Ac primò quidem Simoniacus pœnam excommunicationis incurrit; præsertim si realis sit, à qua non nisi auctoritate S. Pontificis poterit absolvi, etiam si mediator tantummodò sit, qui vices suas interposuit, *c. 1, & 2, in Extravag. communib. h. tit.* Deinde etiam ab ordine & officio suspenditur, saltem tantisper, donec canonicè sese purgaverit, si crimen omninò non sit probatum, de quo est suspectus, *cap. Accusatum & cap. Quosies 5, h. tit.* præterea spoliatur etiam beneficio, qualecumque tandem sit illud, quod per simoniam acquisivit, *cap. Insinatum 13, h. tit.* Et si circa ingressum Religionis commissum sit vitium, tam receptus quàm receptor in arctiori monasterio concluditur, *c. Quoniam 40, h. t.* Sed & necessitati restitutionis eorum, quæ recepta sunt, simoniacus semper expositus est, *d. c. 2, in Extravag. com. can. Si quis dator 1, q. 3.* Quas pœnas, & similes, per Navarrum in *Enchiridio cap. 23, circa nu. 101.* (ubi & illam speciem explicat, quæ per confidentiam committitur) diligenter collectas, confirmat & ad usum revocat Concil. Trid. *Sess. 24, c. 14, & 18, de reformat.* Quamquam interdum, si qualitas personæ & Ecclesie utilitas id postulet, uti regulariter per summum Pontificem, ita subinde per Episcopum dioceseos dispensatio fiat, seu gratiosa pœnarum remissio, semperque miriùs agatur cum eo, qui simonia tantummodò juris positivi contaminatus est.

IN TIT. IV. NE PRÆLATI VICES SVAS VEL ECCLESIAS SVB ANNUO CENSU CONCEDANT.

SUMMARI A.

1. *Iurisdictio Ecclesiastica alteri sub annuo censu committi non potest.*
2. *Vt neque Ecclesia, siue regimen illius.*
3. *Intellectus c. Querelam h. t.*

Titulus iste velut appendix quædam præcedenti cohæret, utpote qui certam Simonie speciem contineat, qua laborabant Prælari seu Episcopi & Archidiaconi, qui adsumptis quibusdam substitutis, quos vocabant Decanos, vices suas committebant, id est, jurisdictionem, ejusque exercitium, sed pacto pretio seu annuo

censu. Id quod Pontifex hæc in *cap. 1, & 2,* tantquam simoniacum condemnat, eo quod jurisdictionis supernaturaliter à Deo data, ac proinde ejus exercitium sit res omninò spiritualis, *can. Ex multis, cap. Vendentes can. Non solum 1, quæst. 3.* Aded ut & lex civilis in *Auth. Vt Iudices sine quoquo suffragii fiant, velit* Judicem puris uti manibus, id est gratis iustitiam administrare. † Quorum exemplo quidam pastores substitutis vicariis Ecclesias suas siue regimen & ministerium committebant pro annuo censu, quod & ipsum Pontifex simoniacum esse asserit in *cap. Quoniam enormis h. t. & in c. Ad nostram sup. De simonia.*

Sed his omnibus obitare videtur *cap. Querelam h. t.*